

Sanna Autio m.fl.:s motion om parkfadderverksamhet i Pargas

512/00.01.03/2020

512/00.01.03/2020

Stadsfullmäktige 16.06.2020 § 47

Beslut

Stadsfullmäktige antecknade följande motion för kännedom:

"Staden äger en stor mängd parkområden men stadens egna personalresurser räcker inte till för att hålla alla områden snygga och trivsamma, än mindre för att bekämpa främmande arter. Å andra sidan finns det ortsbor som gillar trädgårdsarbete men som inte har någon egen gård. Det finns en lösning på båda problemen: parkfadderverksamhet, ett koncept som redan finns på flera orter så som Reso, Virmo och Helsingfors.

En parkfadder är en frivillig kommuninvånare som tar ansvar för ett parkområde, ensam eller tillsammans med andra faddrar. Saken avtalas med en person från kommunen. Parkfaddrar får bland annat låna verktyg av kommunen och hjälp med att transportera sopor. Med bara en liten insats och genom att man utnyttjar resurser som redan finns kan trivselgraden i parkerna förbättras avsevärt med hjälp av parkfaddrar. Skillnaden mellan parkfadderverksamhet och talkoarbete är att fadderverksamheten är fortlöpande.

Parkfadderverksamheten är också mycket betydelsefull för faddrarna själva. De får vardagsmotion samt en chans att påverka sin levnadsmiljö på ett aktivt sätt. Detta innebär mer delaktighet för kommuninvånarna.

Mer information om parkfadderverksamhet finns bland annat här:
hyvakasvaa.fi/sv/parkfaddrar

Fullmäktigegruppen De gröna föreslår att Pargas inrättar en systematisk parkfadderverksamhet under 2021."

Stadsstyrelsen

**Beredare
Föredragande**

Samhällsingenjör Matias Jensén, tfn 044 358 5724
Stadsdirektör Patrik Nygrén, tfn 040 511 4383
fornamn.efternamn@pargas.fi

I Sanna Autios motion konstateras att staden äger en stor mängd parkområden som stadens egna personalresurser inte räcker till för att hålla snygga och trivsamma. Tekniska enheten anser att stadens parkområden kan skötas till en viss standard med de nuvarande resurserna. Syftet är att erbjuda en säker och

snygg miljö för stadsborna. Dessa krav är också lagstadgade. Vi har en grundlagsenlig rätt till en bra miljö och skyldighet att underhålla den (20 §).

Stadsfullmäktige har beslutat om de skötselklasser som ska tillämpas i stadens grönområden. Enligt förra årets bokslut ligger priserna per kvadratmeter för de olika skötselklasserna på en genomsnittlig nivå i landet eller långt under den, beroende på klassen. Om man vill ha en högre standard, måste man hitta mer resurser.

Bekämpningen av invasiva främmande arter har redan nu fungerat bra delvis med externa krafter. Bland annat har naturvårdsföreningen ordnat ett talko för borttagning av balsamin och staden har deltagit i ett vresrostalko som ordnades av den fjärde sektorn. Det har också redan funnits andra typer av samarbete kring underhållet av stadens allmänna områden. Aktivisttjänstemannagruppen ordnade hösten 2020 ett talko för plantering av blomsterlökar där stadsbor, skolelever och dagisbarn deltog. Särskilt om vårarna har ploggar, joggande skräpplockare, bistått staden med renhållning. Å andra sidan har byalag hållit sina egna områden i gott skick också i stadens parkområden. Rotaryklubben har skött om Tjuven, 4H-föreningen har organiserat rensning av palsternacka och så vidare. Staden har också ingått underhållsavtal med stadsbor på deras eget initiativ. Dessa ligger redan ganska nära det som avses med parkfadderverksamhet. Det är säkert angeläget att dessa avtal får ännu större synlighet.

Parkfaddrar

Parkfadderverksamhet finns på flera orter. Med parkfadderverksamhet avses i regel assisterande verksamhet som en parkfadder bedriver efter egen ork och tid i stadens allmänna områden. Det handlar om frivilligarbete, en parkfadder får ingen ekonomisk ersättning för arbetet. En fadder förbinder sig för ett år i taget och i detta avseende är verksamheten annorlunda än talkoarbeta. Fadder kan var en privatperson, ett daghem, en skola, en grupp eller en organisation. Alla dessa har en kontaktperson mot staden. Från stadens sida kan kontaktpersonen till exempel vara en koordinator för frivilligarbete, trädgårdsmästarna eller arbetsledaren på tekniska enheten. Hur parkfaddrarna är försäkrade varierar från kommun till kommun, de kan omfattas av en gruppolycksfallsförsäkring som staden har tecknat eller ha egen försäkring. Det finns skillnader mellan kommunerna också i huruvida man tillåter parkfaddrarna att arbeta i gatuområden eller inte. Det är vanligt att motoriserade verktyg inte lånas ut till faddrar. Städerna står ofta för reflexvästar och skräptänger. Innehållet av eventuella uppgifter och eventuell introduktion i arbetet varierar också från stad till stad.

Exempel på olika arbetsuppgifter är:

- plocka skräp
- kratta och rensa
- bekämpa främmande arter

Det finns också andra överenskomna arbeten som kan erbjudas och som varierar något beroende på fadderns kunnande. Enligt en separat överenskommelse kan en parkfadder också ordna ett talko inom sitt område.

En parkfadder ska också fungera som ett extra ögonpar och rapportera om eventuell vandalism eller om andra brister i stadens områden och i den mån det är möjligt även delta i reparations-/städningsarbetet.

Faddrarna för dagbok över sitt arbete. Den har en stor betydelse med tanke på att dokumentera utförda arbeten, göra frivilligarbetet synligt och fördela resurser för den framtida verksamheten.

Parkfaddrar i Pargas

Vad en parkfadder innebär i Pargaskontexten ska definieras i förhållande till andra städers verksamhetssätt. Tekniska enheten har redan i några år erbjudit stadsbor möjlighet att ingå underhållsavtal med staden. Initiativ till dessa har kommit helt och hållet från stadsborna själva. Denna verksamhet ligger mycket nära den föreslagna parkfadderverksamheten. Att omvandla det nuvarande konceptet till parkfadderverksamhet är snarare en marknadsföringsfråga.

I princip är det parkfaddern själv som föreslår ett område som hen vill underhålla och de uppgifter som hen vill utföra där. Rättesnöret för de arbeten som kan utföras i området är den av stadsfullmäktige godkända skötselklassificeringen för grönområden som avspeglar stadens behov och mål om en sammanhängande stadsbild. Parkfaddern informeras om dess betydelse i samband med introduktionen. Detta för att uppnå en sammanfallande syn med parkfaddrarna på vad man kan göra och hur det ska se ut i området.

Det framtida målet är att skapa en mer diversifierad stadsmiljö med fler arter som är mer anpassningsbar än en "traditionell" stadsmiljö som så gott som helt bygger på en art. Det betyder att stadsbildens kommer att ändras från sterila miljöer med monokulturella planteringar i en allt mångsidigare riktning. En sådan miljö kan till en början upplevas som osnygg och mindre trivsamt innan man inser vilka andra betydelsenivåer den har. Man kan tala om kontrollerad vildvuxenhet åtminstone i vissa delar av allmänna områden, den har redan börjat tillämpas i de stora städerna i Europa och till viss del också i Finland. Frågan har drivits kraftigt av Europaparlamentarikern Sirpa Pietikäinen som har kommit med ett förslag om en tredjedelsprincip. Med den avses att en tredjedel av alla områden, privata tomter inbegripna, lämnas kontrollerat vildvuxen och tillåts vara i naturligt tillstånd. Samma tredjedelsprincip borde enligt Pietikäinen tillämpas också i enskilda parker, städer, landskap och också i hela Finland. På det här sättet skyddas naturen inte bara i avgränsade skyddsområden, utan överallt.

Anpassningen till förändringarna i klimatet och det ekosociala systemet innebär att skötselklassificeringen och grunderna för den redan börjar vara förlegade. Detta är något som inte heller den nya (2020) underhållsklassificeringen för grönområden fullständigt kan svara mot. Vi ser att parkfadderverksamheten kan erbjuda en möjlighet till att det utvecklas ett nytt ekosocialt klassificeringssystem för oss där målen sätts upp tillsammans med stadsborna som stöd till stadsekologin.

Utifrån detta ska det med alla faddrar utformas en individuell plan där området, uppgifterna och verktygen för underhåll specificeras och kontaktuppgifterna och kontaktpersonerna anges. Dessa saker kommer faddrarna överens om med sin kontaktperson, rollen som i Pargas faller naturligast på teamledare på tekniska enheten. En parkfadders uppgifter bestäms delvis utifrån fadderens kunnande och de kan vara mer eller mindre självständiga.

Vår åsikt är att vi ska omvandla praxisen med underhållsavtal mot parkfadderverksamhet i liten skala och på försöksbasis. På detta sätt söker vi en riktning och linje och kartlägger vilka som är intresserade. Samtidigt utreder vi hur denna fadderverksamhet skiljer sig från underhållsavlalen.

I motionen talas om att inrätta en systematisk parkfadderverksamhet för att göra staden trivsammare och snyggare. Vi kan inte bygga underhållet av parkerna helt på frivilligarbete, då intresset och orken kan variera. Det kan ge extra hjälp, men arbetet är inte gratis, även om arbetet i sig inte kostar staden pengar. Det medför andra typer av kostnader, särskilt administrativa kostnader. Resursbristen kan inte kompenseras med frivilligverksamhet.

Andra frågor som behöver utredas är bland annat arbetstiderna för den som handleder parkfaddrarna, vems försäkring omfattas faddrarna av, vilka investeringar detta kräver, frågor som gäller upprätthållande av personregister, vilka områden kan faddrarna få arbeta i (i synnerhet de särskilda krav som gatuområdena ställer) och vilka alla uppgifter kan skötas via fadderverksamhet.

Förslag

Utredningen ovan ges som svar på motionen som förklaras slutbehandlad.

Beslut

Förslaget godkändes.

Delgivning

Efter slutligt beslut: Motionsställaren, grönserviceplanerare D.F.,
trädgårdsmästare V.P., samhällsingenjör M.J.
